

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

Література

1. Dess, G., Lumpkin, G. and Eisnes, A. Strategic Management: Text and Cases [Text] / Dess, G., Lumpkin, G. and Eisnes, A. – New York, 2009. – 912 p. = Десс, Дж., Лампкин, Дж., Ейснес, А. Стратегічний менеджмент: текст та справи: монографія / Десс, Дж., Лампкин, Дж., Ейснес, А. – Нью Йорк: МакГров-Хілл, 2009. – 912 с.
2. Hofstede, G. Cultural constraints in management theories [Text] / Hofstede, G. // The Academy of Management Executive – 1993. - 7 (1), 81-94 p. = Хофстеде, Дж. Культурні обмеження в теоріях управління [Текст] / Хофстеде, Дж. // Академія керуючих.-1993.-В.7 (1). – С. 81-94.
3. Hofstede, G. Motivation, leadership, and organization: Do American theories apply abroad ? [Text] / Hofstede, G. // Organizational dynamics – 1980. - 9 (1), 42-63 p. = Хофстеде, Дж. Мотивація, лідерство та організація: чи застосовуються американські теорії за кордоном? [Текст] / Хофстеде, Дж. // Організаційна динаміка – 1980. –Вип. 9 (1). – С. 42-63.
4. Sparrow, P., Hiltrop J.M. European Human Resource Management in Transition [Text] / Sparrow, P., Hiltrop J.M. – New York, 1994. – 702 p. = Спероу, П., Хилтроп, Дж. М. Європейський менеджмент людських ресурсів у перехідний період: монографія / Спероу, П., Хилтроп, Дж. М. –Нью Йорк: Прентіс Холл, 1994. – 702 с.
5. Storey, J. Developments in the Management of Human Resources [Text] / Storey, J. – Oxford, 1992. – 324 p. = Сторі, Дж. Покращення у Менеджменті HRM - Аналітичний огляд: монографія / Сторі, Дж. –Оксфорд: Блеквелл, 1992. – 324 с.
6. Trompenaars, F. Riding the Waves of Culture: Understanding Cultural Diversity in Business [Text] / Trompenaars, F. – London, 1993. – 400 p. = Тромпенаарс Ф. По хвилям культури: Розуміння культурного різноманіття в бізнесі: монографія / Тромпенаарс, Ф. – Лондон: Книга економіста, 1993. – 400 с.
7. Нанкервис, А. Р., Дебора, Ю. Управління людськими ресурсами в готелях: порівняльне дослідження [Текст] / Нанкервис, А. Р., Дебора, Ю. // Управління Туризмом – 1995. – Вип. 16(7). – С. 507-513.
8. Хілджі, С. Е., Ванг, Х. “Призначений” та “впроваджений” HRM: відсутність основних напрямків у дослідженні стратегічного управління людськими ресурсами [Текст] / Хілджі, С. Е., Ванг, Х. // Міжн. журнал з управління людськими ресурсами – 2006. – Вип. 17(7). – С. 1171-1189.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Купріна Н.М., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Сучасний стан та ефективність функціонування підприємств суттєво залежить від факторів зовнішнього середовища та вимагає від підприємств забезпечення конкурентоспроможності та збереження позиції на ринку і, відповідно, удосконалення інструментів організації та ведення бізнесу. Саме управлінському обліку належить важливе місце в системі управління підприємством та забезпечення ефективності діяльності та його

конкурентоспроможності, що підтверджується попередніми дослідженнями [1,2]. Так, система управлінського обліку охоплює сукупність об'єктів, які обираються відповідно до поставлених завдань перед управлінським персоналом підприємства та саме вибір об'єктів є важливим для управлінського обліку та прийняття управлінських рішень в процесі стратегічного управління, вибір яких різняться у дослідників та практиків. Об'єктами управлінського обліку є не тільки виробничі ресурси, витрати, доходи та результатів діяльності підприємства з їх структуруванням за окремими видами, але й власна та об'єднана діяльність підприємства[2].

Як показало попереднє дослідження [1], зміни управлінського обліку з внутрішньо господарського на стратегічний не тільки визначені об'єктивними умовами, але й розглядаються в сучасних публікаціях багатьма науковцями, які стверджують, що стратегічний управлінський облік – це [3, с. 60]:

- «облік, який зосереджено на зовнішніх факторах (таких як прибутковність клієнтів, частка ринку тощо), тоді як для традиційного обліку характерна зосередженість на внутрішніх процесах та явищах;
- облік для стратегічного менеджменту;
- засіб інформаційної підтримки прийняття, реалізації й оцінювання стратегічних управлінських рішень систематизованого збору й обробки показників, які характеризують стан не тільки внутрішньої фінансово-господарської діяльності, але й зовнішнього середовища (конкурентного, клієнтського тощо), яким керує організація».

Не можна не погодитись з науковцями – Лищенко О.Г., Герасименко Ю.А., Атамас П.Й., Панковим В.В., Несветаїловим В.Ф., Уорд К., що стратегічний управлінський облік є окремим його видом, але на відміну від даних вчених, Семанюк В.З., Шайкан А.В. вважають його лише як підсистему обліку [3], що, на нашу думку, не є вірним.

Сучасна система управлінського обліку охоплює сукупність прийомів, методів, інструментів, систем, стратегій які обираються відповідно до поставлених завдань, таких як бюджетування, ABC-аналіз, XYZ-аналіз, аналіз взаємозв'язку «затрати-обсяг-прибуток» та «прибуток-обсяг», функціонально-вартісний аналіз, аналіз беззбитковості, система «точно в зазначений термін» (JIT), системи «Директ-костинг» та «Стандарт-кост», системи управління економічної доданої вартості («EVA»), ринкової доданої вартості («MVA»), збалансованої системи показників («Balanced Scorecard» – (BSC)), бенчмаркінг, методи контролю за ефективністю використання активів та повернення зобов'язань та ін.

Розвиток управлінського обліку в сучасних умовах функціонування підприємств потребує й пошуку додаткових методів його ведення. Так, в останніх публікаціях вчених, підручниках і навчальних курсах з управлінського обліку приділяється увага «теорії обмежень» (ТОС) як методу аналізу для прийняття поточних рішень. На думку Голова С., «ТОС кидає виклик теорії наукового менеджменту та ставить під сумнів доречність традиційного управлінського обліку, що ґрунтується на обліку витрат. Хоча практичне застосування ТОС довело справедливість та корисність її положень, наукове співтовариство

виявилось не готовим до таких кардинальних змін». Вчений підкреслює, що теорія обмежень (Theory of Constraints) – це «теорія управління, згідно з якою кожне підприємство має принаймні одне обмеження, яке заважає йому заробляти гроші» [4, с. 40], що є зрозумілим, тому що прибуток підприємства був би не обмеженим, як що не наявність обмежень (хоча би одного), а в даному методі обмеженнями є все – й процес, й потужність, й ринкові фактори тощо, а продуктивністю (throughput) – є швидкість генерування системою грошових коштів. Голова С. вважає, що «оригінальний термін throughput перекладають по-різному: «прохід», «пропускна здатність», «продуктивність» [4, с. 40-41], а ключовими показниками для прийняття рішень згідно з ТОС та при управлінні та аналізі обмеженнями в операційній діяльності підприємства є продуктивний маржинальний дохід, операційні витрати і запаси та показниками оцінки ефективності діяльності є – коефіцієнт продуктивності та швидкість матеріального потоку [4, с. 40-41]. Різниця між доходом від продажу та справді змінними витратами (truly variable costs) в ТОС представляє продуктивний маржинальний дохід (Throughput Contribution Margin), а справді змінними витратами є тільки ті витрати, що виникають на рівні одиниці продукції та змінюються прямо пропорційно до обсягу продажу, тобто пропорційні змінні витрати, а кошти, витрачені системою для придбання того, що система має продати в кінцевому підсумку є запасами (Inventory) – тобто інвестиціями в основні засоби, виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію тощо. Враховуючи такий підхід, операційними витратами (Operating expenses) є усі кошти, що система витрачає при перетворенні запасів саме продуктивний маржинальний дохід [4, с. 41].

Не можна не погодитись з висновками Голова С., що ТОС кардинально змінює роль управлінського обліку з традиційного калькулювання витрат на забезпечення контролю обмежень та змінює вектор управління витратами на управління обмеженнями, а «облік продуктивності та облік обмежень відрізняються лише різними підходами до управлінської звітності, проте обидва передбачають формування ключових показників ТОС: продуктивного маржинального доходу, запасів та операційних витрат» та потребують складення різних звітів в залежності від мети і рівнів управління підприємством. Використання ТОС та подальший її розвиток призведуть до зміни парадигми як управлінського, так й бухгалтерського обліку та потребує додаткових досліджень, що є актуальним напрямом в галузі бухгалтерського обліку і менеджменті [4, с. 47].

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити висновки:

- управлінський облік в сучасних умовах має не тільки внутрішньогосподарський характер та базується на внутрішніх факторах формування інформації для управління підприємством, але й на зовнішніх факторах для забезпечення конкурентоспроможності продукції та збереження позиції на ринку, тобто має саме стратегічний характер, а виникнення нової системи управлінського обліку – стратегічного управлінського обліку в умовах ринкових відносин необхідно розцінювати як об'єктивну необхідність;
- для ефективного розвитку вітчизняних підприємств, забезпечення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності в сучасних умовах необхідна адаптація

зарубіжного досвіду організації та веденні стратегічного управлінського обліку к національним економічним та ринковим умовам, врахування специфіки саме в Україні, а також вибору та застосуванню нових методів;
- застосування ТОС та подальший її розвиток в управлінні підприємством є актуальним напрямом в галузі обліку та менеджменту і потребує додаткових досліджень, що може призвести до зміни парадигми як управлінського, так й бухгалтерського обліку.

Література

1. Купріна Н.М. Організація управлінського обліку: аспект стратегічного управління. Розвиток фінансової системи сучасного підприємства: обліково-аналітичний аспект: монографія / [В.В. Немченко, Л.В. Іванченкова, Г.О. Ткачук, Н.М. Купріна, ін.]; заг. ред. д.е.н., проф. В.В. Немченко; ОНАХТ. - Одеса: Фенікс, 2017. - 360 с.
2. Купріна Н.М. Сучасний управлінський облік: актуальність та організація / Купріна Н.М. // Збірник тез доповідей 77 наук. конф. викладачів академії. – Одеса: ОНАХТ, 2017. – С. 340-342.
3. Лищенко О.Г. Стратегічний управлінський облік як ефективний інструмент управління конкурентоспроможністю / О.Г. Лищенко, Ю.А. Герасименко // Держава та регіони. Сері: Економіка та підприємництво. – 2016. №1 (87). – С. 59-67.
4. Голов С. Управлінський облік на основі теорії обмежень / С.Голов // Бухгалтерський облік і аудит:Наук.-практ.журнал.-2012.-№6.-С.40-48.

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА»

Покровська Н.М., аспірантка

Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут»

Вибір Україною європейського вектору розвитку, реалізований в підписанні Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, з одного боку, відкриває ряд нових можливостей для українських підприємств, а з іншого - вимагає зміни якості промислової продукції відповідно до норм розвинених країн. Для прискорення економічного зростання промисловості, підвищення ступеню її адаптованості до змін зовнішнього середовища необхідною умовою є активізація інтенсифікації виробництва як системного процесу, застосування найбільш дієвих чинників з метою забезпечення безперервного приросту виробництва й підвищення його ефективності. Проте, в умовах суттєвих ринкових трансформацій інтенсивний спосіб господарювання не може бути охарактеризований виключно поняттям «інтенсифікація виробництва». Змінюється зовнішнє середовище функціонування підприємства, і, насамперед, такий його чинник як попит на продукцію, що не може не спонукати підприємство до зміни чи вдосконалення усіх основних його функціональних модулів – ресурсного, виробничо-технологічного, фінансового, маркетингово-управлінського, інноваційно-інвестиційного, що в кінцевому результаті виводить підприємство на якісно вищий рівень його розвитку. Тобто,

61. РОЛЬ КУЛЬТУРНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ У ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ 172
Хмура О. Г.
62. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 174
Купріна Н.М.
63. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА» 177
Покровська Н.М.
64. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 181
Бондаренко С.А.
65. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 184
Васьковська К.О.
66. ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ 186
Дідух С.М., Слюсаренко К.С.
67. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ 3 189
Ангелов Г. В., Кирилук О. С.
68. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ 193
Ангелов Г. В., Соловей А. А., Шубаба М.
69. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА 197
Ангелов Г.В., Соловей А.О.
70. СЕМЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ 201
Ангелов Г.В.
71. ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО И СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МАСС 209
Ботика Т.С.
72. ВСЕ НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА: ВОЗРАСТНАЯ СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ ТРУДОЛЮБИЯ 212
Ханс – Курт Либерштет, Ангелов Г.В., Алхури Юсеф
73. СІМ'Я У ФОКУСІ ФІЛОСОФІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 216
Іванов Є. В.
74. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ТА ІНЖЕНЕРА 221
Лар'яновський І.С.
75. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ 225
Михайлова В.Л., Мельник Ю. Н., Ихтияр Самет (Турція)
76. ENHANCEMENT OF EMPLOYEES' MOTIVATION WHILE IMPROVING MANAGEMENT SYSTEM 229
O. Muhailovska
77. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМВІДНОСИН ПРАВ ТА ОBOB'ЯЗКІВ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 234
Мордовець М. В.,
78. РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 237
Орлова В. О., Михайлова В. Л.
79. КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ 242
Осадча І. А.
80. СОЦИАЛИЗАЦИЯ И САМОИДЕНТИФИКАЦИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ 245
Стояно О.А.
81. ПІДВИЩЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ – ДОМІНАНТНИЙ НАПРЯМОК ЇЙОГО САМООЧИЩЕННЯ ВІД КОРУМПОВАНОСТІ 249